2024(1)ILR _(TS)

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానము హైదరాబాద్

★★★

పుల్లా కార్తిక్, న్యాయమూర్తి

బుధవారము, ఇరవై నాలుగవ తేది జనవరి నెల రెండు వేల ఇరవై నాలుగు

రిట్ పిటిషన్ No.25991/2023

ఉదహరించిన పూర్వపు తీర్పులు:

1. AIR 2007 SC 3127
2. 2010 (12) SCC 204
3. 2009 (6) ALT 483
4. AIR 1995 SC 1371
5. 1992 Supp.(3) SCC 217
6. AIR Online 2021 AP 34

అప్పీలుదారు తరపు న్యాయవాది: శ్రీ చంద్రయ్య సుంకర

ప్రతివాది నెం.1& 3 తరపు న్యాయవాది : శ్రీ పి. శ్రీ హర్ష రెడ్డి (సింగరేణి కాలరీస్ స్టాండింగ్ కౌన్సిల్)

ప్రతివాది నెం.4 తరపు న్యాయవాది :Ms. బి. రచనా రెడ్డి, సీనియర్ కౌన్సిల్

ఉత్తర్వు:

మహిళా రిజర్వేషన్ ను సమాంతర (horizontal) రిజర్వేషన్ పరిగణించకుండా వర్టికల్ రిజర్వేషన్ పరిగణించి, పిటిషనర్ కంటే తక్కువ ప్రతిభ ఉన్న 4వ ప్రతివాదిని ప్రోగ్రామర్ ట్రైని , E-1, గ్రేడ్ (ఇంటర్నల్) (సంక్షిప్తంగా ప్రోగ్రామర్ ట్రైని) పోస్టుకు అంతర్గత భర్తీ అభ్యర్థులకు తేదీ 01.03.2023 నాటి సర్క్యులర్ Ref No. CPR/PEK/R/2023/240 ద్వారా ఇచ్చిన నోటిఫికేషన్ మేరకు 1 నుండి 3వ ప్రతివాదులు 33.33% మహిళా రిజర్వేషన్ కోటాను అమలు చేసినట్లు మభ్య పెడుతూ ఎంపిక చేసి నియమించడం ఏకపక్షం , చట్టవిరుద్ధం , భారత రాజ్యాంగంలోని 14 , 16 మరియు 21 అధికారణాలను ఉల్లంఘించినట్లుగా మరియు రాజేశ్

కుమార్ దారియా వర్సెస్ రాజస్తాన్ పబ్లిక్ సర్విస్ కమీషన్ మరియు ఇతరులు (AIR 2007 SC 3127) ఉత్తరాంచల్ వర్సెస్ మమతా బిస్టీ మరియు ఇతరులు 2010(12) SCC 204 మరియు కె. వెంకటేష్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు ఇతరులు 2009(9) ALT 4 & 3 లలోని తీర్పులకు వ్యతిరేకం అని మరియు తేదీ 01.03.2023 నోటిఫికేషన్ లో మహిళా రిజర్వేషన్ లకు సంబంధించి 33.33% రిజర్వేషన్ ను గురించి 100 పాయింట్ ల రోస్టర్ ను రద్దు చేసి పర్యవసానంగా 1 నుండి 3 ప్రతివాదులను సమాంతర (horizontal) రిజర్వేషన్ విధానాన్ని అనుసరించమని ఆదేశిస్తూ మహిళా రిజర్వేషన్ రోస్టరు పాయింట్స్ ను నిర్ణయించవద్దని మరియు రాజేశ్ కుమార్ దారియా కేసు మరియు మమతా బిస్టే కేసు అంశాలను అనుసరించమని ప్రతిభావంతులైన మహిళా అభ్యర్థులను కూడా 33.33% కోటాలో లెక్కించమని , 4 వ ప్రతివాదిని ప్రోగ్రామర్ ట్రైని పోస్టుకు ఎంపిక మరియు నియామకం రద్దు చేసి , పిటిషనర్ ను ఆయన ప్రతిభ మేరకు తేదీ 01.03.2023న నోటిఫై చేసిన ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ అంతర్గత విధానం ఉద్యోగులకు భర్తీ కొరకు పరిశీలించాలని ఆదేశించమని ఈ రిట్ దాఖలు చేసినాడు.

2) ఈ కేసు పరిష్కారానికి అవసరమైన కేసు వాస్తవాలు : పిటిషనర్ BC-B కమ్యూనిటీకి చెందిన వారు, బీటెక్ (CSE) ఉత్తీర్ణులైన వారు , స్థానిక, అంతర్గత అభ్యర్థి. తేదీ 04.05.2016న తొలుత జూనియర్ అసిస్టెంట్ గా నియమితులై ఆ తర్వాత సీనియర్ అసిస్టెంట్ గా పదోన్నతి పొంది భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లా కొత్తగూడెంలోని కార్పొరేట్ కార్యాలయంలో పనిచేస్తూ విద్యార్హత , అనుభవం ఆధారంగా ఇంటర్నల్ గా ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ (IT), E1 గ్రేడ్ పోస్టుకు అర్హత సాధించారు. తేదీ 01.03.2023న మూడవ ప్రతివాది ఆరు ఎగ్జిక్యూటివ్ కేడర్ ఉద్యోగులకు మరియు నాలుగు నాన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కేడర్ పోస్టులను అంతర్గత అభ్యర్థుల ద్వారా భర్తీ చేసేందుకు నోటిఫికేషన్ జారీ చేశారు. (6) ఎగ్జిక్యూటివ్ కేడర్ పోస్టుల్లో లోకల్ కేటగిరీ కింద ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ (IT) E-1 గ్రేడ్ (ఇంటర్నల్)-4 పోస్టులను Sl No.4లో నోటిఫై చేయగా , అందులో OC-2, OC-1, ST-1 పోస్టులను కేటాయించారు. ఈ నోటిఫికేషన్ కు ప్రతిస్పందనగా పిటిషనర్ ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ పోస్టుకు దరఖాస్తు చేసుకున్నారు. తేదీ 27.08.2023న నిర్వహించిన రాత పరీక్షకు పిటిషనర్, 4వ ప్రతివాది మరియు ఇతరులు హాజరయ్యారని , అదే రోజు అంటే 27.08.2023న ఫలితాలు వెలువడ్డాయని , 27.08.2023న ప్రొవిజనల్ మెరిట్ జాబితాను ప్రచురించారు. తుది మెరిట్ జాబితా మరియు ఎంపిక జాబితాను 09.09.2023 న ప్రచురించారు , అందులో పిటిషనర్ 66.83 మార్కులు సాధించి 3 వ స్థానంలో మరియు 4 వ ప్రతివాది 65.28 మార్కులు పొంది 4 వ స్థానంలో నిలిచారు. తాను 3వ స్థానంలో నిలిచినప్పటికి ప్రతివాదులు తనను ఎంపిక చేయలేదని , నిబంధనలకు

విరుద్ధంగా 4వ ప్రతివాదిని ఎంపిక చేశారని పిటిషనర్ ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. అందువల్ల పిటిషనర్ ఈ కోర్టు ముందు ఉన్నారు.

3) పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది శ్రీ చంద్రయ్య సుంకర, ప్రతివాదులు 1 నుండి 3 ల తరపున సింగరేణి కొల్లియరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (ఎస్సిసిఎల్) తరపు స్టాండింగ్ న్యాయవాది శ్రీ పి. శ్రీ హర్షారెడ్డి, ప్రతివాదులు నం. 4 తరపు న్యాయవాది శ్రీ బాసిద్ రియాజ్ తరపున సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీమతి బి. రచనా రెడ్డి వాదనలు వినిపించారు.

4) తేదీ 01.03.2023 నాటి నోటిఫికేషన్లోని మూడవ పేరా సాధారణ షరతులతో వ్యవహరిస్తుందని, ఉప-పేరా (19) దానిలో రిజర్వేషన్ నియమంతో మరియు ఉప-పేరా (20) స్థానిక అభ్యర్థులకు రిజర్వేషన్ నియమంతో వ్యవహరిస్తుందని పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది వాదించారు. మొదటి ప్రతివాది సంస్థ వెబ్ సైట్ లో ఒరిజినల్ జాబితాను ఉంచిన తరువాత పిటిషనర్ తేదీ 01.09.2023 న రెండు మరియు మూడవ ప్రతివాదులకు ఒక వినతి పత్రం ద్వారా , మహిళా రిజర్వేషన్ నిబంధనను సమాంతర రిజర్వేషన్ గా అమలు చేయడం ద్వారా ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ పోస్టుకు ఎంపిక చేయాలనే తన వాదనను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని , ఇందులో 66.88 మార్కులతో రెండవ వ్యక్తి మహిళా రిజర్వేషన్ సమర్థతను సంతృప్తి పరుస్తున్నాడని, అందువల్ల గౌరవ సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాల ప్రకారం మహిళా కేటగిరీకి సమాంతర రిజర్వేషన్లను అమలు చేయడం ద్వారా ఎంపిక కోసం తన కేసును పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని పిటిషనర్ అధికారిక ప్రతివాదులను అభ్యర్థించారు. మహిళా రిజర్వేషన్లను వర్టికల్ రిజర్వేషన్ గా అమలు చేయడంలో ప్రతివాదుల చర్య ఏకపక్షంగా, చట్టవిరుద్ధంగా, అత్యున్నత న్యాయస్థానం నిర్దేశించిన చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉంది. తేదీ 09.09.2023న మూడో ప్రతివాది ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ పోస్టుకు ఎంపిక జాబితాను జారీ చేశారని , రోస్టర్ పాయింట్ నెం.55- OC (W) లోకల్ కేటగిరీ ప్రకారం 65.28 మార్కులతో నాలుగో ప్రతివాదిని (4వ ర్యాంకర్) ఎంపిక చేశారని వాదించారు. ఇంకా మొదటి ర్యాంకర్ (మహమ్మద్ అబ్దుల్ ముజీబ్) 68.60 మార్కులతో రోస్టర్ పాయింట్ నెం.56 (OC-లోకల్)గా ఎంపికయ్యాడు. రెండో ర్యాంకర్ (బండెల సుమలత) 67.68 మార్కులతో రోస్టర్ పాయింట్ నెం.57 (OC-లోకల్)గా ఎంపికయ్యారు. పదో ర్యాంకర్ (భూక్యా రవికుమార్) 61.88 మార్కులతో రోస్టర్ పాయింట్ నెం.58 (ST-లోకల్)గా ఎంపికయ్యారు, మూడో ర్యాంకర్ గా ఉన్న పిటిషనర్ యొక్క ఎంపిక మరియు నియమకం జరుగలేదన్నారు. విచారణలో ప్రతివాదులు 1 నుంచి 3 లు మహిళా రిజర్వేషన్ ను వర్టికల్ రిజర్వేషన్ గా అనుసరించి అదేవిధంగా పరిగణిస్తూ రోస్టర్ పాయింట్లను ఫిక్స్

చేసి పిటిషనర్ కంటే తక్కువ మార్కులు ఉన్న 4వ ప్రతివాదిని నియమించారు. నోటిఫికేషన్ ప్రకారం ఒక పోస్టును OC–మహిళలకు, రెండు పోస్టులను OCకి, ఒక పోస్టును STకి రిజర్వ్ చేశారు. మహిళా అభ్యర్థి బందెల సుమలత ఇప్పటికే ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీగా ఎంపికైనందున, ఆమె OC – మహిళా రిజర్వేషన్ కోటాలో ఒక పోస్టును అంటే 33.33% సంతృప్తి పరిచింది. అందువల్ల మిగిలిన రెండు OC పోస్టులను మహిళా అభ్యర్థులకు ఎలాంటి రోస్టర్ పాయింట్లు కేటాయించకుండా కేవలం మెరిట్ ఆధారంగానే భర్తీ చేయాలని మరియు పిటిషనర్ కంటే తక్కువ మార్కులు ఉన్న 4వ ప్రతివాదికి బదులుగా మూడో ర్యాంకర్ అయిన పిటిషనర్ ను ఒక OC ఖాళీపై ఎంపిక చేయాలి. అందువల్ల మహిళా రిజర్వేషన్ ను కూడా వర్టికల్ రిజర్వేషన్ గా వర్తింపజేయడం, రోస్టర్ పాయింట్లను నిర్ణయించడంలో ప్రతివాదులు 1 నుంచి 3 వరకు వ్యవహరించిన తీరు చట్టవిరుద్ధం, ఏకపక్షం. మహిళా అభ్యర్థులకు ఒక పోస్టును మాత్రమే నోటిఫై

చేసినప్పటికీ ప్రతివాదులు ఏకపక్షంగా ఇద్దరు మహిళా అభ్యర్థులను ఎంపిక చేశారని , ఇది వాస్తవంగా నాలుగు నోటిఫైడ్ పోస్టుల్లో 50% రిజర్వేషన్లకు సమానమని , ఇది చట్టవిరుద్ధం , నిరంకుశం, ఇది ***రాజేశ్ కుమార్ దారియా, mamtha బిష్ట్ (పేర్కొన్న), ఆర్.కే. సబర్వాల్*** వర్సెస్ ***పంజాబ్ స్టేట్ (AIR1995 SC 1371)*** మరియు ***ఇంద్ర సాహ్నీ*** వర్సెస్ ***యూనియన్ ఒఫ్ ఇండియా(1922 Supp. (3) SCC 217) కేసులలో*** సుప్రీంకోర్టు యొక్క తీర్పులకు విరుద్ధమని న్యాయవాది వాదించారు. ఆర్ కే. సబర్వాల్ కేసులో నిర్దేశించిన నిష్పత్తి ప్రకారం (సుప్రా) రిజర్వేషన్లు 'పోస్ట్ ఆధారంగా ' అమలు చేయాలి కానీ రోస్టర్ రిజర్వ్ డ్ పాయింట్లను సూచించే రన్నింగ్ అకౌంట్ రూపంలో "ఖాళీల ఆధారంగా" కాదని వాదించారు. జనరల్ కేటగిరీ పోస్టుల్లో మెరిట్ ఆధారంగా ఎంపికైన రిజర్వ్డ్ అభ్యర్థులను రిజర్వ్డ్ పోస్టులతో లెక్కించలేం. ఖాళీల ఆధారిత రోస్టర్ ను పోస్టుల ఆధారిత రోస్టర్ తో భర్తీ చేయడానికి భారత ప్రభుత్వం 02.07.1997న ఆఫీస్ మెమోరాండం నెం.36012/2/96- Estt (res), జారీ చేసిందని న్యాయవాది కోర్టు దృష్టికి తీసుకొచ్చారు. అందులోని అనుబంధం-2లో ఓపెన్ కాంపిటీషన్ ద్వారా అఖిల భారత ప్రాతిపదికన డైరెక్ట్ రిక్రూట్ మెంట్ పోస్టులకు సంబంధించి రిజర్వేషన్ మోడల్ రోస్టర్ ను నిర్దేశిస్తుంది మరియు ప్రస్తుత పాలసీ రిజర్వేషన్ ప్రకారం రిజర్వేషన్ల శాతం అంటే SC @ 15%, ST@ 7.5%, OBC @27%, మిగిలిన పోస్టులు జనరల్ కు అన్ రిజర్వ్ డ్ గా ఉంటాయి. అందువల్ల ప్రతివాదులు రోస్టర్ పాయింట్లను తయారు చేసేటప్పుడు పై పద్ధతిని అవలంబించి ఉండాలి , కాని వారు గౌరవ సుప్రీంకోర్టు ప్రకటించిన చట్టాన్ని మరియు భారత ప్రభుత్వం రూపొందించిన మోడల్ రోస్టర్ను పాటించడంలో విఫలమయ్యారు. రాజేష్ కుమార్ దైరా కేసులో రిజర్వు చేసిన వర్గానికి చెందిన , కానీ వారి సొంత యోగ్యత ఆధారంగా రిజర్వు చేయని పోస్టులకు నియమించబడిన వ్యక్తులను నిలువు (సామాజిక) రిజర్వేషన్ల విషయంలో రిజర్వు కోటా ప్రకారం లెక్కించలేమని, కానీ క్షితిజ సమాంతర (ప్రత్యేక) రిజర్వేషన్ల విషయంలో అలా లెక్కించబడతారని సుప్రీంకోర్టు పేర్కొంది. వికలాంగులు, మహిళలకు ప్రత్యేక రిజర్వేషన్లు ఎలా అమలు చేయాలో స్పష్టం చేసి మమతా బిష్త్ (సుప్రా) విషయంలోనూ అదే విషయాన్ని పునరుద్ఘాటించారు. అందువల్ల సుప్రీంకోర్టు తీర్పు ప్రకారం వర్టికల్ రిజర్వేషన్ కోటాలో మెరిట్ ప్రాతిపదికన ఎంపికైన మహిళా అభ్యర్థిని మహిళలకు సమాంతర రిజర్వేషన్ల ప్రాతిపదికన లెక్కిస్తారు. అందువల్ల సుప్రీంకోర్టు తీర్పులకు విరుద్ధంగా ఖాళీల ఆధారిత మహిళా రిజర్వేషన్ రోస్టర్ పాయింట్లను నిర్వహించడానికి ప్రతివాదులకు అవకాశం లేదు. తేదీ 01.03.2023 నాటి నోటిఫికేషన్ ప్రకారం మహిళా రోస్టర్ పాయింట్లను కల్పించడంలో ప్రతివాదులు 1 నుంచి 3 వరకు వ్యవహరించడం , మహిళా రిజర్వేషన్ రోస్టర్ పాయింట్లకు

సంబంధించి తెలంగాణ రాష్ట్ర, సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్ 1996లోని రూల్ 22 , 22-A కింద 100 రోస్టర్ పాయింట్లను అనుసరించడం ఏకపక్షం , చట్టవిరుద్ధం. సమాంతర, నిలువు రిజర్వేషన్లను సమానంగా పరిగణించి 50 శాతానికి పైగా రిజర్వేషన్లు కల్పించి మహిళా అభ్యర్థులను ఎంపిక చేయడం, పిటిషనర్ కంటే తక్కువ ప్రతిభ ఉన్న 4వ ప్రతివాదిని ఎంపిక చేయడంలో ప్రతివాదుల చర్య చట్టవిరుద్ధం , ఏకపక్షం. అందువల్ల మహిళా రిజర్వేషన్ ను సమాంతర రిజర్వేషన్ గా పరిగణించకుండా వర్టికల్ రిజర్వేషన్ గా పరిగణించడంలో ప్రతివాదులు 1 నుంచి 3 వరకు చేసిన చర్య చట్టవిరుద్ధం, ఏకపక్షంగా ప్రకటించబడుతుంది. సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన డిక్టా ప్రకారం ఆయా సామాజిక రిజర్వేషన్ గ్రూపుల్లోని పురుష అభ్యర్థులను తొలగించడం ద్వారా అవసరమైతే మహిళా అభ్యర్థులు అందుబాటులో ఉన్న చోట 33.33 శాతం వరకు మహిళా అభ్యర్థులను ఎంపిక చేసుకోవచ్చని న్యాయవాది వాదించారు. లేదంటే మహిళా అభ్యర్థులు అందుబాటులో లేకపోవడంతో ఖాళీగా ఉన్న పోస్టులను పురుష అభ్యర్థులతో భర్తీ చేయవచ్చు. అందువల్ల సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన నిష్పత్తికి కట్టుబడి ఉండని అధికారిక ప్రతివాదుల చర్య చట్టవిరుద్ధం , ఏకపక్షం. ***మమతా మిష్త్(సుప్రా)*** కేసులో లో పునరుద్ఘాటించిన విధంగా ***రాజేష్ కుమార్ దరియా (సుప్రా)*** కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుల ప్రకారం మహిళా రిజర్వేషన్ ను సమాంతర రిజర్వేషన్ గా అనుసరించాలని , సమాంతర రిజర్వేషన్లను అనుసరించే విధానాన్ని కూడా పై తీర్పుల్లో సూచించారని వాదించారు. పై డిక్టాను అనుసరించి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 25.07.2016న మహిళా శిశు సంక్షేమ వికలాంగులు, సీనియర్ సిటిజన్స్ (Prog.II) శాఖ G.O.Ms.No.40 జారీ చేసిందని, వర్టికల్ (సోషల్) రిజర్వేషన్లకు వర్తించే సూత్రం సమాంతర (ప్రత్యేక) రిజర్వేషన్లకు వర్తించదని పేర్కొంది. కాబట్టి ఎస్సీలకు సామాజిక రిజర్వేషన్ పరిధిలో మహిళా రిజర్వేషన్ కల్పించినప్పుడు ముందుగా మెరిట్ క్రమంలో ఎస్సీల కోటాను భర్తీ చేసి, ఆ తర్వాత వారిలో షెడ్యూల్డ్ కులాల మహిళల మహిళా రిజర్వేషన్ గ్రూపుకు చెందిన అభ్యర్థుల సంఖ్యను గుర్తించడం సరైన విధానం. అటువంటి జాబితాలో మహిళల సంఖ్య మహిళా రిజర్వేషన్ కోటాకు సమానంగా లేదా అంతకంటే ఎక్కువగా ఉంటే , వారిని మహిళా రిజర్వేషన్ కోటాకు మరింత ఎంపిక చేయవలసిన అవసరం లేదు. ఏవైనా లోటు ఉంటేనే షెడ్యూల్డ్ కులాలకు సంబంధించిన జాబితాలో అట్టడుగున ఉన్న అభ్యర్థుల సంఖ్యను తొలగించడం ద్వారా అవసరమైన షెడ్యూల్డ్ కులాల మహిళలను తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఈ మేరకు మహిళా అభ్యర్థులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యం కల్పిస్తూ AP స్టేట్ రూల్స్, సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్ 1996లోని రూల్ 22- A(2)ను సవరిస్తూ తేదీ 17.04.2018న G.O.Ms.No.63,GAD జారీ చేసింది. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 141 ప్రకారం

గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ప్రకటించిన చట్టానికి భారత భూభాగంలోని అన్ని కోర్టులు కట్టుబడి ఉండాలని కోరారు. అదేవిధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కూడా దీనికి కట్టుబడి ఉండాలి. అందువల్ల ఇలాంటి సవరణను జారీ చేయకుండా , సుప్రీంకోర్టు తేల్చిన డిక్టాను పాటించకుండా ప్రతివాదుల చర్య ఏకపక్షంగా, చట్టవిరుద్ధంగా ఉంది. మహిళా రిజర్వేషన్లను సమాంతర రిజర్వేషన్లుగా అమలు చేయకపోతే, అది వర్టికల్ రిజర్వేషన్ లాగా అమలు చేస్తే మొత్తం రిజర్వేషన్లు 87.33% కు వస్తాయి , ఇది *ఇంద్ర సాహ్నీ కేసులో(పేర్కొన్న)* సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన 50% గరిష్ట పరిమితిని మించిపోతుంది. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర , సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్ 1996లోని రూల్ 22- A ప్రకారం మహిళా రిజర్వేషన్లను సమాంతర రిజర్వేషన్ గా మాత్రమే అమలు చేయాలని, తద్వారా మొత్తం రిజర్వేషన్ల శాతం 50% గరిష్ట పరిమితికి మించరాదని *కె.వెంకటేశ్ కేసులో(పేర్కొన్న)* ఉమ్మడి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ తీర్పునిచ్చింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ సహా రాష్ట్రంలోని ఇతర రిక్రూట్ మెంట్ ఏజెన్సీలు మహిళా రిజర్వేషన్లను సమాంతర రిజర్వేషన్ గా అనుసరిస్తున్నాయని వాదించారు. మెడికల్ అడ్మిషన్లకు సంబంధించి మహిళా రిజర్వేషన్లు మరియు వికలాంగుల రిజర్వేషన్లు సమాంతర రిజర్వేషన్లుగా పరిగణిచాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం తేదీ 10.04.2017న G.O.Ms.No.27 హెల్త్ మెడికల్ అండ్ ఫ్యామిలీ వెల్ఫేర్ (C1)శాఖ మరియు తేదీ 05.07.2017న హెల్త్ మెడికల్ అండ్ ఫ్యామిలీ వెల్ఫేర్ శాఖ జీవోలను జారీ చేసింది. మహిళా రిజర్వేషన్లను వర్టికల్ రిజర్వేషన్ గా అమలు చేయడంలో అధికార ప్రతివాదులు తీసుకున్న చర్య చట్టవిరుద్ధమని , సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన చట్టానికి విరుద్ధమని న్యాయవాది వాదించారు. న్యాయవాది విశ్వసించిన తీర్పులు పునరావృతం అవుతున్నా కూడా ఖర్చుతో, సౌలభ్యం కొరకు ఇక్కడ జాబితాగా చేయబడ్డాయి:

1. *రాజేశ్ కుమార్ దారియా కేసులో(పేర్కొన్న)*

2. *మమతా మిష్త్ కేసులో(పేర్కొన్న)*

3. *ఆర్.కే. సబర్వాల్ కేసులో(పేర్కొన్న)*

4. *ఇంద్ర సాహ్నీ కేసులో(పేర్కొన్న)*

5. *కె.వెంకటేశ్ కేసులో(పేర్కొన్న)*

6. *ఎం. రెడ్డి భాస్కర్ రెడ్డివర్సెస్ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం(AIR online 2021 AP 34)*

5) రిట్ పిటిషన్ లో పలు ఉపశమనాలు కోరుతున్నందున రిట్ పిటిషన్ ను కొనసాగించలేమని నాలుగో ప్రతివాది తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. నాన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కేడర్, ఎగ్జిక్యూటివ్ కేడర్ పోస్టులకు స్థానిక అభ్యర్థులకు జనరల్ కండిషన్స్ రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషన్ గురించి నోటిఫికేషన్ లోని మూడో పేరాలో ప్రస్తావించడం జరిగింది. అయితే, ఈ నియామకాల్లో అనుసరిస్తున్న సమాంతర రిజర్వేషన్లకు సంబంధించి నోటిఫికేషన్లో పేర్కొనలేదు. స్వయంప్రతిపత్తి కలిగిన సంస్థ అయిన సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ మహిళా రిజర్వేషన్లు కల్పించడానికి సొంత నిబంధనలను కలిగి ఉంటుంది, తద్వారా మహిళా రిజర్వేషన్లను అనుసరించే ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్ జారీ చేసింది మరియు తదనుగుణంగా ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ-లోకల్ (4) పోస్టులకు ఖాళీలకు గాను OC -2, OWC -1 మరియు ST -1లకు కేటాయించారు. అందువల్ల, SCCL బోర్డు ఆమోదం పొందితే తప్ప జనరల్ రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషన్ ప్రతివాది- SCCL కు వర్తించదు. అందువల్ల రాష్ట్ర/ కేంద్ర ప్రభుత్వ నిబంధనల చట్టం SCCL కు వర్తించదని సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. పిటిషనర్ SCCL నోటిఫికేషన్ కు సంబంధించి సమాంతర రిజర్వేషన్లను పాటిస్తున్నట్లు స్పష్టంగా చూపించే ఏదైన మెటీరియల్ ను సమర్పించడంలో కూడా విఫలమయ్యారని సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్ లో అనుసరిస్తున్న రిజర్వేషన్ విధానంతో పిటిషనర్ నిజంగా బాధపడి ఉంటే 01.03.2023 నాటి ఆ నోటిఫికేషన్ ను అమలు చేయడానికి ముందు సవాలు చేసి ఉండాల్సింది. అయితే 15.09.2023న అంటే ఎంపిక ప్రక్రియ పూర్తయిన తరువాత, పిటిషనర్ మెరిట్ పొందడంలో విఫలమైనందున ఎంపిక చేయబడలేదు, ఇది రిజర్వేషన్ విధానాన్ని ప్రశ్నించడానికి మరియు ఇతర ప్రతిభావంతులైన అభ్యర్థి (ప్రతివాది నెం.4) నియామకాన్ని సవాలు చేయడానికి తగిన కారణం కాదు. నోటిఫికేషన్ విడుదలై, అది అమల్లోకి వచ్చిన తర్వాత ఎంపిక జాబితా, నియామక ఉత్తర్వులు జారీ చేస్తారని, SCCL అనుసరిస్తున్న రిజర్వేషన్ విధానం ఆధారంగా చేపట్టిన ఎంపిక ప్రక్రియను వివిధ కేసుల్లో సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన ప్రాథమిక చట్టాన్ని సవాలు చేయలేమని, "ఆట ప్రారంభమైన తర్వాత ఆట నిబంధనలను మార్చలేమని" సీనియర్ న్యాయవాది తెలిపారు. ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్ లో ఖాళీగా ఉన్న OC-02, OWC-01, ST-1 పోస్టులను స్పష్టంగా కేటాయించారని, అందుకు అనుగుణంగా రోస్టర్ ను అనుసరించి SCCL, OWC -1 కింద ప్రతివాది నెం.4ను పరిగణనలోకి తీసుకుందని, ఓపెన్ కాంపిటీషన్ కింద ఖాళీలను భర్తీ చేసిన తర్వాత, మెరిట్ ప్రకారం ప్రతివాది నెం.4 తదుపరి తక్షణ మహిళా అభ్యర్థి అని వాదించారు. మహిళలకు కేటాయించిన ఖాళీలను సూచిస్తూ రోస్టర్ వివరణ స్పష్టంగా పేర్కొనబడింది మరియు నియామకం ద్వారా ఖాళీలను భర్తీ చేయడానికి 100 పాయింట్ల

రోస్టర్ ను SCCL అనుసరిస్తుంది. ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్ లో పేర్కొన్న రోస్టర్ పాయింట్ 55 మరియు ఎండింగ్ పోస్టర్ పాయింట్ 58. ఈ 4 రోస్టర్ పాయింట్లలో పాయింట్ నెం.55 OC మహిళకు, 56, 57 OCకి, 58 STలకు చెందినవి. అందువల్ల మెరిట్ క్రమంలో మొదటి నలుగురు అభ్యర్థుల్లో 2 , 4 ర్యాంకుల్లో నిలిచిన ఇద్దరు మహిళలు ఉన్నారు. 2వ ర్యాంకు సాధించిన తొలి మహిళా అభ్యర్థిని OC కోటా కింద , 4వ ర్యాంకు సాధించిన మహిళా అభ్యర్థిని OC మహిళా కోటా కింద ఎంపిక చేశారు. అందువల్ల రోస్టర్ విషయంలో ఎలాంటి అన్యాయము , అక్రమాలు లేవని, నోటిఫికేషన్ లో పేర్కొన్న రోస్టర్ ప్రకారం ప్రతివాది నెం.4 మెరిట్ కింద మొదటి మహిళగా ఎంపిక కావాల్సి ఉంటుందన్నారు. హారిజాంటల్, వర్టికల్ రిజర్వేషన్లు అనే రెండు రకాల రిజర్వేషన్లను అనుసరిస్తున్నారని సీనియర్ న్యాయవాది గట్టిగా వాదించారు. అంతేకాకుండా పిటిషనర్ ఇచ్చిన తీర్పుల్లో సుప్రీంకోర్టు విధించిన నిబంధన డైరెక్ట్ రిక్రూట్మెంట్ నేపథ్యంలో ఉంది. కానీ ప్రస్తుత సందర్భంలో జారీ చేయబడిన నోటిఫికేషన్ ఒక అంతర్గత నోటిఫికేషన్, ఈ సందర్భంలో SCCL దాని స్వంత నియమాలు మరియు ప్రక్రియను కలిగి ఉంటుంది, దీని ఆధారంగా నియామక ప్రక్రియ చేపట్టబడుతుంది. కేంద్ర లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసే జీవోలు , సర్క్యులర్లు, మెమోలను SCCL ప్రత్యేకంగా ఆమోదించడం/నోటిఫై చేస్తే తప్ప SCCL కు వర్తించవు. అందువల్ల ప్రస్తుత వాస్తవాలు పిటిషనర్ ఉదహరించిన కేసు చట్టాలతో సమానంగా లేవు. రోస్టర్ లో అక్రమాలు జరిగినట్లు పిటిషనర్ గుర్తిస్తే మరో రిట్ పిటిషన్ ద్వారా సవాలు చేయాలి , అది తాను చేయలేదని వాదించారు. ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ పోస్టుకు తనను ఎంపిక చేయనందునే ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్లో SCCL అనుసరిస్తున్న రోస్టర్ , రిజర్వేషన్ విధానంలో అక్రమాలు జరిగాయని పిటిషనర్ ఆరోపిస్తున్నారు. ప్రతివాది SCCL ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్ లో వర్టికల్ రిజర్వేషన్ ను పాటించిందని, ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్ లో గానీ, SCCL రిక్రూట్ మెంట్ రూల్స్ లో గానీ సమాంతర రిజర్వేషన్లకు సంబంధించి ఎలాంటి అనుమానాలు లేవన్నారు. అందువల్ల నోటిఫికేషన్ మొత్తం వర్టికల్ రిజర్వేషన్ ఆధారంగా జరుగుతుంది. రాజేష్ కుమార్ దరియా కేసులో సుప్రీంకోర్టు చేసిన స్పష్టమైన వాదనలను ఈ కోర్టు దృష్టికి తీసుకువచ్చిన సీనియర్ న్యాయవాది ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్ లో ఈ పోస్టులను OC-2, OCW-1, ST-1గా నోటిఫై చేశారని , OCW (ఓపెన్ కాంపిటీషన్ ఉమెన్)గా స్పష్టంగా నోటిఫై చేశారని , OC-2 కింద ఒక పోస్టును మహిళలకు రిజర్వ్ చేస్తే మరో పోస్టును OC కి కేటాయించబడుతుందని నోటిఫికేషన్ లో ఎక్కడా పేర్కొనలేదని వాదించారు. అటువంటి పరిస్థితి లేనప్పుడు ప్రతివాది నెం. 4కు కేటాయించిన పోస్టును ఓపెన్ కాంపిటీషన్ కింద పరిగణించాల్సి ఉంటుందని పిటిషనర్ ప్రశ్నించలేరు , ఎందుకంటే ఒక మహిళ ఇప్పటికే ఓపెన్ కాంపిటీషన్ కింద భర్తీ చేయబడింది. ఈ కేసులో SCCL స్వయంగా అంతర్గత

నియామకాల ద్వారా నియామక ప్రక్రియను చేపట్టిందని, మహిళలకు ప్రత్యేక పోస్టును నోటిఫై చేస్తూ వర్టికల్ రిజర్వేషన్ ను అనుసరించిందని సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. అందువల్ల ఇంటర్నల్ రిక్రూట్ మెంట్ కు జనరల్ రిక్రూట్ మెంట్ యొక్క రూల్స్ వర్తించవని , SCCL తన సొంత రిక్రూట్ మెంట్ రూల్స్ ను ఫాలో అవుతుందని తెలిపింది. తేదీ 13.09.2023 నాటి తాత్కాలిక నియామక ఉత్తర్వులను ఇప్పటికే ప్రతివాది నెం.4కు జారీ చేశారని , దీనికి ప్రతిగా 19.09.2023 న ప్రాథమిక వైద్య పరీక్షలు (IME) కూడా చేయించుకున్నారని తెలిపారు. అందువల్ల నియామక ప్రక్రియ పూర్తయినట్లు భావిస్తున్నారు. ఒకసారి నియామక ప్రక్రియ ప్రారంభమైతే సుప్రీంకోర్టు తేల్చిన చట్టం దృష్ట్యా దానికి భంగం వాటిల్లదు. అందువల్ల రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివేయాలని కోరారు.

6) మరోవైపు సీనియర్ న్యాయవాది వాదనలు వినిపిస్తూ SCCL తరఫు స్టాండింగ్ కౌన్సెల్ మాట్లాడుతూ SCCL సంస్థ రిక్రూట్మెంట్ రూల్ ప్రకారం ఎప్పటికప్పుడు బాహ్య , అంతర్గత రిక్రూట్మెంట్లు చేపడుతోందని , SCCL డైరెక్టర్ల బోర్డు ఆమోదించిన రాష్ట్రపతి ఉత్తర్వుల ప్రకారం రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషన్లు , లోకల్ రిజర్వేషన్లను అమలు చేస్తోందని వాదించారు. ఇంకా SCCL బోర్డు ఆమోదంతో మైనింగ్ పరిశ్రమ అవసరాలకు తగిన నియమాలు మరియు విధానాలను రూపొందిస్తుంది మరియు ప్రభుత్వ నియమాలు మరియు విధానాలు బోర్డు ఆమోదించిన మేరకు వర్తిస్తాయి. SCCL లో డైరెక్ట్ రిక్రూట్ మెంట్ నిర్వహించడానికి తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన స్టేట్ , సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్ ను మార్గదర్శక అంశాలుగా వాడుకుంటున్నారని తెలిపారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని రూల్ 22-A, సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్ 1996 ప్రకారం డైరెక్ట్ రిక్రూట్మెంట్లో మహిళా రిజర్వేషన్లు అమలవుతున్నాయి. SCCL విధానం ప్రకారం మహిళా రిజర్వుడ్ ఖాళీల భర్తీకి సంబంధించి వర్టికల్ రిజర్వేషన్ సూత్రాన్ని అనుసరిస్తున్నారు. ఇంకా తెలంగాణ రాష్ట్రం , సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్-1996లో మహిళా రిజర్వ్డ్ ఖాళీలను సమాంతర రిజర్వేషన్లలో మాత్రమే భర్తీ చేయాలనే సూత్రాన్ని పేర్కొనలేదు. అందువల్ల అమలులో ఉన్న నిబంధనల ప్రకారమే నోటిఫికేషన్ జారీ చేశారని, రిట్ పిటిషన్ లో మెరిట్ లేదని, అందుకనుగుణంగా వాటిని కొట్టివేయాలని కోరారు.

7. ఈ కోర్టు అన్ని పక్షాలు చేసిన ప్రత్యర్థుల వాదనలను పరిగణనలోకి తీసుకుంది మరియు రికార్డులో ఉన్న మొత్తం మెటీరియల్ ను పరిశీలించింది.

8. ఎగ్జిక్యూటివ్, నాన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కేడర్ పోస్టుల భర్తీకి అర్హులైన అభ్యర్థుల నుంచి ఆన్లైన్ దరఖాస్తులను ఆహ్వానిస్తూ తేదీ 01.03.2023న 1 నుంచి 3 వరకు నోటిఫికేషన్ జారీ చేయగా , ఇందులో లోకల్ కేటగిరీ కింద ప్రోగ్రామర్ ట్రైనీ (ఇంటర్నల్) పోస్టుకు 4 ఖాళీలను నోటిఫై చేశారు.

ఆ నాలుగు ఖాళీల్లో 2 పోస్టులను OCకి, ఒకటి OC-మహిళలకు, ఒక పోస్టును STకి కేటాయించారు.

9. తెలంగాణ రాష్ట్ర రూల్ 22, 22-A, సబ్ ఆర్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్ 1996 ప్రకారం OC-మహిళా అభ్యర్థులకు ఈ కింది రోస్టర్ పాయింట్లు కేటాయించారు:
అవి1,12,17,23,30,34,38,50,55,59,65,71,78,84,90,96.

10. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 16(4) ప్రకారం SC, ST, OBCలకు అనుకూలంగా ఉన్న సామాజిక రిజర్వేషన్లు 'వర్టికల్ రిజర్వేషన్లు ' అని, ఆర్టికల్ 16(1) లేదా 15(3) కింద శారీరక వికలాంగులు, మహిళలకు అనుకూలంగా ప్రత్యేక రిజర్వేషన్లు 'సమాంతర రిజర్వేషన్లు' అని ***రాజేష్ కుమార్ దరియా కేసులో(పేర్కొన్న)*** సుప్రీంకోర్టు ప్రకటించింది. సర్వోన్నత న్యాయస్థానం యొక్క పునశ్చరణ పరిశీలనలు ఇక్కడ పొందుపరచబడ్డాయి:

"7. ఆర్టికల్ 16(4) కింద సామాజిక రిజర్వేషన్లకు భిన్నంగా మహిళలకు ఉద్యోగావకాశాలకు సంబంధించి ప్రత్యేక రిజర్వేషన్ కల్పించారు. వర్టికల్ రిజర్వేషన్లకు అతీతంగా సమాంతర రిజర్వేషన్ అయిన ప్రత్యేక రిజర్వేషన్లను అమలు చేసే విధానాన్ని అనిల్ కుమార్ గుప్తా వర్సెస్ ఉత్తర్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రం (1995 (5)SCC173) కేసులో ఈ కోర్టు ఈ విధంగా వివరించింది:

"మొదట OC కోటా (50%)ను మెరిట్ ఆధారంగా భర్తీ చేయడం: ఆ తర్వాత ప్రతి సామాజిక రిజర్వేషన్ కోటాను అంటే SC,ST,BCలను భర్తీ చేయాలి: పై ప్రాతిపదికన ప్రత్యేక రిజర్వేషన్లకు చెందిన ఎంత మంది అభ్యర్థులను ఎంపిక చేశారో తెలుసుకోవడం మూడో దశ. సమాంతర రిజర్వేషన్ల కోసం నిర్ణయించిన కోటా ఇప్పటికే సంతృప్తి చెందితే– అది మొత్తం సమాంతర రిజర్వేషన్ అయితే – తదుపరి ప్రశ్న తలెత్తదు. కానీ అది అంత సంతృప్తి చెందని పక్షంలో అవసరమైన సంఖ్యలో ప్రత్యేక రిజర్వేషన్ అభ్యర్థులను తీసుకొని , దాని నుంచి సంబంధిత సంఖ్యలోని అభ్యర్థులను తొలగించడం ద్వారా ఆయా ప్రత్యేక రిజర్వేషన్ కేటగిరీలకు అనుగుణంగా సర్దుబాటు/సర్దుబాటు చేయాల్సి ఉంటుంది. (ఒకవేళ ఇది విభాగాల వారీగా (కంపార్ట్మెంటలైజ్డ్) సమాంతర రిజర్వేషన్ యొక్క కేసు అయితే, పైన పేర్కొన్న విధంగా వెరిఫికేషన్ మరియు సర్దుబాటు/వసతి ప్రక్రియను ప్రతి వర్టికల్ రిజర్వేషన్ కు విడిగా వర్తింపజేయాలి. అలాంటప్పుడు ప్రత్యేక కేటగిరీలకు అనుకూలంగా పదిహేను శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పించబడుతుంది మొత్తంగా సంతృప్తి చెందవచ్చు లేదా సంతృప్తి చెందకపోవచ్చు.)

9. రెండవది వర్టికల్ రిజర్వేషన్ మరియు సమాంతర రిజర్వేషన్ ల యొక్క స్వభావాల మధ్య వ్యత్యాసానికి సంబంధించినది. ఆర్టికల్ 16(4) ప్రకారం ఎస్సీ , ఎస్టీ, ఓబీసీలకు అనుకూలంగా ఉండే సామాజిక రిజర్వేషన్లు 'వర్టికల్ రిజర్వేషన్లు '. ఆర్టికల్ 16(1) , 15(3) ప్రకారం వికలాంగులు, మహిళలు తదితరులకు ప్రత్యేక రిజర్వేషన్ ద్వారా 'సమాంతర రిజర్వేషన్లు ' కల్పించారు. ఆర్టికల్ 16(4) ప్రకారం వెనుకబడిన వర్గానికి అనుకూలంగా వర్టికల్ రిజర్వేషన్ చేసినట్లయితే, అటువంటి వెనుకబడిన వర్గానికి చెందిన అభ్యర్థులు నాన్ రిజర్వ్డ్ పోస్టులకు పోటీపడవచ్చు మరియు వారి స్వంత మెరిట్ ఆధారంగా నాన్ రిజర్వ్డ్ పోస్టులకు నియమితులైతే వారి సంఖ్య సంబంధిత వెనుకబడిన తరగతులకు రిజర్వ్ చేయబడిన కోటా కింద లెక్కించబడదు. అందువల్ల తమ సొంత మెరిట్ ద్వారా పోటీ ఖాళీలకు ఎంపికైన SC అభ్యర్థుల సంఖ్య SC అభ్యర్థులకు రిజర్వ్ చేసిన పోస్టుల శాతాన్ని సమానంగా లేదా మించితే SCలకు రిజర్వేషన్ కోటాను భర్తీ చేశామని చెప్పలేం. ఓపెన్ కాంపిటీషన్ కేటగిరీ కింద ఎంపికైన వారితో పాటు మొత్తం రిజర్వేషన్ కోటా చెక్కుచెదరకుండా అందుబాటులో ఉంటుంది. [ఇందిరా సాహ్నీ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (1992 సుప్ (3) ఎస్సిసి 217), ఆర్.కె.సుబర్వాల్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ (1995 (2) ఎస్సిసి 745) యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ వీర్పాల్ సింగ్ చౌవన్ (1995 (6) ఎస్సిసి 684 మరియు రితేష్ ఆర్ సాహ్ వర్సెస్ డాక్టర్ వైఎల్ యముల్ (1996)]. కానీ వర్టికల్ (సామాజిక) రిజర్వేషన్లకు వర్తించే పైన పేర్కొన్న సూత్రం సమాంతర (ప్రత్యేక) రిజర్వేషన్లకు వర్తించదు. షెడ్యూల్డ్ కులాలకు సామాజిక రిజర్వేషన్ పరిధిలో మహిళలకు ప్రత్యేక రిజర్వేషన్లు కల్పించినప్పుడు, ముందుగా షెడ్యూల్డ్ కులాల కోటాను మెరిట్ క్రమంలో నింపడం , ఆపై షెడ్యూల్డ్ కులాల మహిళల ప్రత్యేక రిజర్వేషన్ సమూహానికి చెందిన అభ్యర్థుల సంఖ్యను కనుగొనడం సరైన విధానం. అటువంటి జాబితాలో మహిళల సంఖ్య ప్రత్యేక రిజర్వేషన్ కోటా సంఖ్యకు సమానంగా లేదా అంతకంటే ఎక్కువగా ఉంటే ప్రత్యేక రిజర్వేషన్ కోటా వైపు తదుపరి ఎంపిక అవసరం లేదు. ఏదైనా లోటు ఉంటేనే షెడ్యూల్డ్ కులాలకు సంబంధించిన జాబితాలో అట్టడుగున ఉన్న అభ్యర్థుల సంఖ్యను తొలగించడం ద్వారా అవసరమైన షెడ్యూల్డ్ కులాల మహిళలను తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఈ మేరకు సమాంతర (ప్రత్యేక) రిజర్వేషన్లు వర్టికల్ (సామాజిక) రిజర్వేషన్లకు భిన్నంగా ఉంటాయి. తద్వారా వర్టికల్ రిజర్వేషన్ కోటాలో మెరిట్ ఆధారంగా ఎంపికైన మహిళలను హారిజాంటల్ రిజర్వేషన్ ప్రకరం లెక్కిస్తారు. ఒక ఉదాహరణ ద్వారా వివరిద్దాం.

"ఒకవేళ 19 పోస్టులు SCలకు రిజర్వ్ చేయబడితే (ఇందులో మహిళలకు కోటా నాలుగు) , 19 మంది SC అభ్యర్థులను మొదట మెరిట్ ప్రకారం జాబితా చేయాల్సి ఉంటుంది. 19 మంది అభ్యర్థుల

జాబితాలో నలుగురు SC మహిళా అభ్యర్థులు ఉంటే మరో SC మహిళా అభ్యర్థిని చేర్చి జాబితాకు అంతరాయం కలిగించాల్సిన అవసరం లేదు. మరోవైపు 19 మంది SC అభ్యర్థుల జాబితాలో కేవలం ఇద్దరు మహిళా అభ్యర్థులు మాత్రమే ఉంటే మెరిట్ ప్రకారం తదుపరి ఇద్దరు SC మహిళా అభ్యర్థులను జాబితాలో చేర్చాల్సి ఉంటుందని , తుది 19 మంది SC అభ్యర్థుల్లో నలుగురు మహిళా SC అభ్యర్థులు ఉండేలా చూసేందుకు ఆ జాబితాలో దిగువన ఉన్న అభ్యర్థుల సంఖ్యను తొలగించాల్సి ఉంటుంది. [అయితే 19 మంది SC అభ్యర్థుల జాబితాలో నలుగురు కంటే ఎక్కువ మంది మహిళా అభ్యర్థులు ఉండి , సొంత మెరిట్ ఆధారంగా ఎంపికైన వారంతా జాబితాలో కొనసాగుతారని, SC మహిళలు నిర్దేశిత ఇంటర్నల్ కోటాకు మించి ఎంపికయ్యారనే కారణంతో అదనపు మహిళా అభ్యర్థిని తొలగించే ప్రసక్తే లేదన్నారు].

11) మమతా బిష్ట్ కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు తన తదుపరి తీర్పులో పైన నిర్ణయించిన చట్టాన్ని పునరుద్ఘాటించింది మరియు ఆ చట్టం ఇప్పటికీ ఆచరణలో ఉంది.

12. ఇంకా రాజేష్ కుమార్ దరియాలో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు రిజర్వేషన్ల యొక్క సరైన వివరణ విధానాన్ని కూడా వివరించింది. ఈ తీర్పులోని సంబంధిత భాగాన్ని ఇక్కడ పొందుపరచడం జరిగింది.

“8. ఈ కేసు యొక్క వాస్తవాలను పరిగణనలోకి తీసుకునే ముందు మనం రెండు సంబంధిత అంశాలను కూడా ప్రస్తావించవచ్చు. మొదటిది సమాంతర రిజర్వేషన్ యొక్క వివరణ గురించి . ఉదాహరణకు 200 ఖాళీలు ఉంటే 15% SCలకు వర్టికల్ రిజర్వేషన్ మరియు 30% మహిళలకు సమాంతర రిజర్వేషన్ ఉంటే , SCకి రిజర్వ్ చేయబడిన పోస్టుల సంఖ్య యొక్క సరైన వివరణ ఉండాలి, SC: 30 పోస్టులకు, అందులో 9 పోస్టులు మహిళలకు”. చాలాసార్లు మొత్తం 30 పోస్టులలో ఎస్సీ:21 పురుషులకు మరియు మహిళలకు 9 పోస్టులు , అని తప్పుగా ఇలా వర్ణించబడినట్లు మేము కనుగొన్నాము:" స్పష్టంగా, పురుషులకు రిజర్వేషన్ కేటగిరీ లేదు , మరియు ఉండబడదు.

13. పైన పేర్కొన్న చట్టాన్ని అనుసరించి ***కె.వెంకటేష్ కేసులో (పేర్కొన్న)*** డివిజన్ బెంచ్ లేదా హైదరాబాదులోని పూర్వపు హైకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా తీర్పునిచ్చింది.

“12. జనరల్ రూల్స్ 22 , 22-A, స్పెషల్ రూల్ 10లు కేవలం OC , SC, ST, BC వంటి ప్రతి కేటగిరీలో 33 1/3 శాతం ఖాళీలను మహిళా అభ్యర్థులతో భర్తీ చేసేలా చూడటం ద్వారా మహిళల

ప్రయోజనాలను ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి మాత్రమే ఉద్దేశించినవని చెప్పడానికి మాకు ఎటువంటి సంకోచం లేదు. మహిళలకు అనుకూలంగా 33 1/3% రిజర్వేషన్లు కల్పించడం సమాంతర రిజర్వేషన్, కానీ నిలువు రిజర్వేషన్ కాదు. దీన్ని వర్టికల్ రిజర్వేషన్ గా పరిగణిస్తే మొత్తం రిజర్వేషన్ల శాతం 79 1/3%కి చేరుతుంది , తద్వారా ఓపెన్ కాంపిటీషన్ ఖాళీలు కేవలం 20 2/3%కి తగ్గుతాయి, ఇది పూర్తిగా ఆమోదయోగ్యం కాదు. అప్పుడు అది 50% స్పష్టమైన సీలింగ్ లిమిట్ ప్రకారం తప్పు అవుతుంది. అందువల్ల, అటువంటి దుర్గతి నుండి మహిళలకు అనుకూలంగా పోస్టులు / ఖాళీల రిజర్వేషన్లను కాపాడటానికి , వాటిని సమాంతర రిజర్వేషన్ గా మాత్రమే పరిగణించవలసి ఉంటుంది. ప్రతి సెగ్మెంట్ లోని ఇతర వార్డుల్లో ఓపెన్ కాంపిటీషన్ , షెడ్యూల్డ్ కులాలు, షెడ్యూల్డ్ తెగలు లేదా వెనుకబడిన తరగతులు 33 1/3% ఖాళీలను మహిళలతో భర్తీ చేసేలా ప్రభుత్వం చూస్తుంది. మెరిట్ జాబితాలను ఖరారు చేసే సాధారణ ప్రక్రియలో 33 1/3% ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న మహిళా అభ్యర్థులు తమంతట తామే గ్రేడ్ సాధిస్తే, ఆ లోటు ఉన్నంత వరకు, జాబితాలో అట్టడుగు నుంచి మెరిట్ ఉన్న పురుష అభ్యర్థులను రివర్స్ ఆర్డర్ లో వారి మెరిట్ క్రమంలో తదుపరి అత్యంత ప్రతిభావంతులైన మహిళా అభ్యర్థులతో భర్తీ చేస్తారు. 51 ఓపెన్ కాంపిటీషన్ ఖాళీలు, 15 షెడ్యూల్డ్ కులాల ఖాళీలు, 9 షెడ్యూల్డ్ తెగలు మెరిట్ క్రమాన్ని కలిగి ఉంటే దీనిని ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చు. ఉదాహరణకు 51 పోటీ ఖాళీలు , 15 షెడ్యూల్డ్ కులాల ఖాళీలు , 9 షెడ్యూల్డ్ తెగల ఖాళీలు , 25 వెనుకబడిన తరగతుల ఖాళీలను ప్రభుత్వం భర్తీ చేయాల్సి ఉంటుంది అదే సమయంలో 33 1/3 సీట్లను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భర్తీ చేయడం , అందులో 33 1/3 సీట్లను మహిళా అభ్యర్థులు భర్తీ చేయడం , ఓపెన్ కేటగిరీ , షెడ్యూల్డ్ కులం , షెడ్యూల్డ్ తెగ , వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన అభ్యర్థుల మార్కులను మెరిట్ క్రమం ప్రకారం కచ్చితమైన సంఖ్యకు సర్దుబాటు చేయాలి అంటే 51-ఓపెన్ , 15-SC, 9-ST మరియు 25- BC, అప్పుడు అందులో ఇప్పటికే చేర్చబడిన మహిళా అభ్యర్థుల సంఖ్యను లెక్కిస్తారు. 51 మంది అభ్యర్థుల ఓపెన్ కాంపిటీషన్ లిస్టులో 17 మంది మహిళా అభ్యర్థులు ఉంటే **తదుపరి చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు**. అదేవిధంగా 5-SC మహిళలు , 3-ST మహిళలు , 8-BC మహిళలను ఆయా జాబితాలో చేర్చినట్లయితే , **ప్రభుత్వం తదుపరి చర్యలు చేపట్టాల్సిన అవసరం లేదు** . దీనికి విరుద్ధంగా 15 మంది మహిళా అభ్యర్థులు, ముగ్గురు SC-మహిళా అభ్యర్థులు, 2-ST మహిళా అభ్యర్థులు, 5 మంది BC-మహిళా అభ్యర్థులను మాత్రమే మెరిట్ జాబితాలో చేర్చితే , ఆ లోటును పూడ్చడానికి సంబంధిత అత్యంత ప్రతిభావంతులైన 2- OC 2- SC, 1-ST, 3 BC-మహిళా అభ్యర్థులను ఎంపిక చేయాల్సి ఉంటుందని, మెరిట్ జాబితాలో అట్టడుగున ఉన్న పురుష అభ్యర్థులను మహిళా అభ్యర్థులు ఈ

సంఖ్యతో భర్తీ చేయాల్సి ఉంటుంది. అభ్యర్థుల మొత్తం మెరిట్ విషయంలో అతిగా రాజీపడకుండా ఆయా కేటగిరీల ఎంపికలో 33 1/3% మహిళా అభ్యర్థులకు ప్రాతినిధ్యం లభిస్తుంది.

14) పిటిషనర్ మహిళా రిజర్వేషన్ల అమలు తీరును మరియు తెలంగాణ రాష్ట్ర రూల్ 22- A, సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్-1996 ప్రకారం నిర్ణయించిన 100 రోస్టర్ పాయింట్లను మాత్రమే సవాలు చేశారని, అయితే తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని రూల్ 22, 22-A, సబ్ ఆర్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్ 1996 లను సవాలు చేయలేదని కోర్టు అభిప్రాయపడింది.

15) 01.03.2023 నాటి నోటిఫికేషన్కు ఎలాంటి సవాలు లేకుండా 4 ఖాళీల భర్తీలో SCCL అనుసరిస్తున్న విధానాన్ని పిటిషనర్ పూర్తిగా సవాలు చేస్తున్నారు , ఇందులో 4 ఖాళీలను స్థానిక కేటగిరీ కింద OC-2, OCW-1, ST-1 పేర్లతో నోటిఫై చేశారు. SCCL నిబంధనల ప్రకారం ఒక పోస్టును OC-మహిళకు కేటాయించిన తర్వాత , ఆ నోటిఫికేషన్ తెలంగాణ స్టేట్ అండ్ సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్-1996లోని రూల్ 22 , 22-A లకు విరుద్ధంగా ఉంటే పిటిషనర్కు ఉన్న ఏకైక పరిష్కారం రూల్ 22 , 22-ఏలను సవాలు చేయడమేనని , అలాంటి సవాలు లేనప్పుడు ఆ నిబంధనల ప్రకారం నిర్దేశించిన రోస్టర్ పాయింట్లను సవాలు చేయరాదని కోరారు. లేదా పైన పేర్కొన్న రోస్టర్ పాయింట్ల ఆధారంగా రిక్రూట్ మెంట్ చేపట్టాలి. ఈ నిబంధనలను సవాలు చేయనప్పుడు, ' SCCL చేపట్టిన ఎంపిక మరియు నియామకం 01.03.2023 నాటి నోటిఫికేషన్కు అనుగుణంగా ఉందా లేదా అనే విషయంలో పిటిషనర్ యొక్క ఫిర్యాదును ఈ కోర్టు పరిశీలించగలదు.

16) తేదీ 01.03.2023 నాటి నోటిఫికేషన్లో SCCL మహిళా రిజర్వేషన్లను 'సమాంతర రిజర్వేషన్' లేదా వర్టికల్ రిజర్వేషన్ గా పరిగణించడం ద్వారా నియామక ప్రక్రియ చేపట్టాలని ఎక్కడా పేర్కొనలేదు. అయితే కౌంటర్ అఫిడవిట్లో SCCL తెలంగాణ స్టేట్ అండ్ సబార్డినేట్ సర్వీస్ రూల్స్-1996ను ఆమోదించిందని స్పష్టం చేశారు. ఈ నిబంధనలు సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన చట్టానికి అనుగుణంగా ఉన్నాయా లేదా అనే ప్రశ్నను ఈ కోర్టు పరిశీలించదు , ఎందుకంటే అవి రిట్ పిటిషన్ పరిధిని దాటి అనుమతించలేని శ్రమకు సమానం , ఎందుకంటే నిబంధనలను గురించి ఎటువంటి సవాలు లేదు.

17) ***రాజేష్ కుమార్ దరియా , మమతా బిష్త్, ఆర్కే సబర్వాల్, ఇంద్రా సాహ్ని (సుప్రా) కేసుల్లో*** పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది ఇచ్చిన తీర్పుల విషయానికి వస్తే ఈ కేసుల్లో సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన చట్టానికి సంబంధించి ఎలాంటి వివాదం లేదు , కానీ ఈ తీర్పులు ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలకు

వర్తించవు, ఎందుకంటే, ప్రస్తుతం ఉన్న కేసులో, ప్రభుత్వ మరియు సబార్డినేట్ రూల్స్, 1996 యొక్క రూల్ 22 మరియు 22-A లను సవాలు చేయుటకు బదులు ఇది వేరేదాన్ని సూచిస్తుంది.

18. ఈ కేసులో ***రెడ్డి భాస్కర్ రెడ్డి కేసులో*** ఇచ్చిన తీర్పును కోర్టులో నోటిఫికేషన్ ను సవాలు చేయగా , ప్రస్తుత కేసులో పిటిషనర్ 01.03.2023 నాటి నోటిఫికేషన్ ను సవాలు చేయలేదు. అందువల్ల, ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాల ఆధారంగా ఈ తీర్పు గుర్తించదగినది.

19. ***కె.వెంకటేశ్ కేసులో (సుప్రా)*** వచ్చిన తీర్పు డివిజన్ బెంచ్ జనరల్ రూల్ 22-A తో పాటు రూల్ 22కు ఎలాంటి సవాలు లేకపోయినా మహిళలకు అనుకూలంగా 33 1/3% రిజర్వేషన్లను సమాంతర రిజర్వేషన్లుగా మాత్రమే పరిగణించాలని పేర్కొంది. అయితే ప్రతి కేటగిరీ పోస్టుల్లో మహిళా అభ్యర్థుల ఎంపిక , నియామకాలు సక్రమంగా పాటించలేదని పేర్కొన్నప్పటికీ అందులో అనధికారిక ప్రతివాదుల ఎంపిక , నియామకాన్ని డివిజన్ బెంచ్ కొట్టివేయలేదని , నోటిఫికేషన్ వెలువడిన తర్వాత అందుబాటులో ఉన్న ఖాళీలకు సంబంధించి పిటిషనర్లను , ఇతర వ్యక్తులను సర్దుబాటు చేయాలని అధికారిక ప్రతివాదులను ఆదేశించింది. అయితే డివిజన్ బెంచ్ తెలంగాణ రాష్ట్రం, సబార్డినేట్ రూల్స్-1996లోని రూల్ 22 లేదా 22- A ను రద్దు చేయలేదని , అవి ఇప్పటికీ అమల్లో ఉన్నాయని గమనించాలి. అందువల్ల 01.03.2023 నాటి నోటిఫికేషన్ ను సవాలు చేయనందున, ఖాళీలు అందుబాటులో లేనందున , ***కె.వెంకటేష్ కేసులో*** పిటిషనర్లకు ఇచ్చిన రాయితీని తక్షణ కేసులో పిటిషనర్ కు ఈ కోర్టు మంజూరు చేయదు.

20. ఈ విధంగా ఏ కోణంలో చూసినా, తెలంగాణ రాష్ట్ర, సబార్డినేట్ రూల్స్, 1996లోని రూల్ 22, 22-A, 01.03.2023 నాటి నోటిఫికేషన్ కు సవాలు లేనప్పుడు పిటిషనర్ ఫిర్యాదును ఈ కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకోదు.

21. పై పరిశీలనలతో రిట్ పిటిషన్ కొట్టివేయబడింది.

పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే కొట్టివేయబడతాయి. ఖర్చులు లేవు